

El Bel Baal 2

– Bayram KAYA · 19 Nisan 2017

Özel mülkiyetli kölecî sistemle birlikte ilahların pabucu dama atılmağa başlandı. İlahlar totem meslekli totem gruplar manifestosundan (sözleşmelerinden), toplumsal sentezleri ortaya çıkarmışlardı. İlahlar totem meslekli ittifak yapan grupların üreten ilişkilerini ve paylaşımlarını düzenliyorlardı. Somut ve objektiftiler. Bu nedenle, sentezleri ortaya koyan ön ittifaklı kurallar; ittifakların iman (sözleşme) ahdi olmuşlardır.

Kölecî sisteme kadar mevcut üreten ilahi ilişkiler iyice oturmuştu. Süreç içinde totem grup meslekleri, kişi meslekleri haline de dönüşebilmişti. Hatta kişiler hem nalbantlık yapmakta, hem de berberlik yapmakla birkaç totem işi olan mesleği dahi öğrenmiş oluyorlardı. Kişiler az çok nitelikli emeklerle donatılmışlardı. Oysa El düşünceli mana ilişkisi, üreten ilişkilerle ilgili değildir.

Ne üreten emekler içinde, ne biriken emek ürünü mallara hiçbir katkısı olmayan El, üreten emeklerin ürünü olan mallarla, üreten emeğin sahibi olan insanların sahipliğini bir başkalarına vermekle uğraştı. Mülk sahibi efendilere biati ortaya koydu. İlk başlarda El'in iş ve uğraşı buydu. Bu nedenle El, üreten ilişkilerin temsilcisi değildi. El üreten ilişkileri düzenleme işini de üslenmemiştir.

Eğer üreten ilişkileri düzenleme ihtiyacı için ortaya konsaydı, ortada zaten ilahlar vardı. Bu bile açık açık gösteriyor ki EL üreten ilişkilerle uğraşan biri olmayıp aksine üretileni, birisine ihale etmenin özne oluşla olup biteni içlerine sindirmelerini buyuruyordu. Efendilere ait kişisel sahipliğin iradesiydiler.

Yani herkese mal mülk ihsan etmemekle yoksul ve mülksüz olanların; kölelerin El'i olmamakla El; herkesin kabul ettiği imanı değildi. El, zenginlikleri, emeği ve üretim nesnesi olan gayri menkul malları seçilmiş kişilere meşru etmenin icadıyla. El üreten emekleri köleleştiren; üretilmiş mal ve işlenmiş mülkleri de, bir kısım kişilere vermeyi irade eden sanal fermandı. Bu nedenle El soyut ve subjektifti.

İlahlar totem dönemden beri sağlayışla olan mana ilişkisinin sağlayış yapan emek, hüner gayretlerinin ortaklaştırılmasından devamla; totem meslekli üreten ilişkilerin totem gruplar arası üreten ilişkilerini üreten gruplar emeği üzerinde de ortaklaştırmasını herkese göre yapmanın iradesiydiler. Grup iradesi totem dönem sonlarından ön ittifakların sonuna kadar, kişiler gereksinimlerini baz alan iradeydi.

Bu nedenle ilahlar kişi iradesinin, mana anlayışı olmakla herkese göre idi. Oysa El ne gruplar iradesinin bir ürünüydü; ne de tümel olan kişiler iradesinin ürünüydü. El grup zenginliğine göz dikmiş olan kimi uyanıkların grup zenginliğini uyanık kişilere intikal ettirmenin özel sahiplik anlayışlı mana iradesiydi. Sadece zenginliğin iradesi olmakla, çoğunluk olan yoksulluğun iradesi değildi.

El'in iradesi özel mülkiyetli zenginliğin iradesiydi. Özel mülkiyeti olan zengin iradesi de El'di. Hiç kuşku yok ki özel mülkiyetçi bir özel yaşamı da destekleyen El kavramının ortaya çıkmasına da hayli bir gereksinme vardı. Ama bu özelce yaşama olan gereksinme, üreten emeği köleleştirmek değildi. Ve üretilen mallarla, üretim araçlarını; üretim güçlerini seçilmişlerin iyeliği yapmak değildi.

Seçilmiş mutlu kişiler oluşla söyleyip, insan emeğini ve tüm bu sayılanları mülk sahibi yaptığı kişilerin, "mülke sahiplik hakkı yapmak", değildi. Yanlış olan özel mülkün ortaya çıkması değildi. Özel mülk verilmeyenleri, özel mülk verilenlere; emeğiyle, emek ürünleriyle, üretim araçları ve üretim güçleriyle birlikte mesnetsiz mülk sahibi yaptığı kişilere, kul veya köle yapmakla, insanların alınıp satılmasıydı.

Özel yaşama olan gereksinme; kimini zengin, kimini yoksul kılmak değildi. Denk oluşta hem bir eşitsiz oluş salınımı vardır. Hem de bir alandaki eşitsizlik, diğer alandaki denkleşme salınımıyla dengeye gelir. Denkleşme emek harcama temelli olan iradedir. Sanal El iradesi denklikleri kullanır olmakla; açıkçası kişileri sömürmek ve sömürtmek değildi. Ama El sömürü aracı oluşla ilaha karşı ortaya konmuştu.

Kölecî sistemi oluşan mana anlayışıyla Ortadoğu coğrafyasında El, Bel, Baal gibi özel mülkiyeti inşa eden tanrılar ve tanrı adları boy vermeye başladı. Bunlar sahibinin sesi olmakla özel mal mülk sahibi olan egemen efendilerin mal mülk sahibi olma isteği, sesi olmanın iradesinden başka bir şey değildi.

İlahların somut emek eksenli sahiplik iradesi gitmiş; yerine sanal bir iradenin; bazı seçilmiş kişileri mülk sahibi kılmasıyla; mülk sahibi kılınanların, mülk sahibi olmalarından kaynaklı; niçinken olma iradesini ortaya koymuştu.

Eşnunna gibi Ur Namu gibi Hamurabi gibi krallıkların yazılı yasaları; süreç içinde oluşan El, Bel, Baal, Baala gibi özel mülkiyete tapu meşruiyet ligi olan tanrıların mana anlayışlarından tabirle yaptıkları bu tür söylemleri, yazılı kanuna döken apilulardır. Bizatihi kendileri yasaları tanrıları El'den (Şamaş'tan) aldıklarını, yasaların tanrılar tarafından yazdırıldıklarını söylerler.

İlah herkesin ilahı olmuştu. İlahın ilah olma sıkıntısı yoktu. El'in sıkıntısı vardı. El Zengin El'i oluyordu ama baskı, zulüm, olmadan apilular gelmeden bir türlü yoksulların El'i olmuyordu. El, tap ve istenin mucidiydi. Günün 15-18 saati boyunca çalıştığı halde hiç malı mülkü olmayan kölelere "nazar etme ne olur çalış senin de olur" diyorlardı!

İlahtı mana anlayışında tap ve iste ritüeli yoktu. Çünkü ortaklaşa olan ilahi yapı da başkasında olup ta sizde olmayan bir şeyi isteyeceğiniz hiçbir ortam yoktu. Yani özel mülk sahipliğinden kaynaklı kıtlık yoktu. Herkese maal olamayan El, bir türlü ilah düşüncesini silemiyordu. Bu nedenle her seslenmesi içinde El; "ben İlahınız olanım. Ben ilahınız El'im" diyordu. Ben kaderleri irade eden, El olan ilahınızım", diyordu.

İlah genel yararı gözeten, bu nedenle ortaklaştıran ilkeydi. El ise; özel seçilmiş olmakla varlıklı, zengin ve sömürücü egemenlerin tanrısıydı. Egemenlerin istediği üzerine malı mülkü ortaklaştırmıyor üstelik emeği efendiye kul yapıyordu. Efendi malına (kişinin kendi emeğine sahipliğini) ortaklığı, ortak irade birliğini küfür sayan ilkeydi. Sizler ortak kararlar alacaksınız, El'in ne hükmü vardı? Değil mi?

İlerleyen süreç özel mülk sahibi olmanın verdiği olumsuz yansımalarıyla toplumsal çalkantı olan tedirginlikleri akıl almaz denli artırmıştı. El (Al) malından, mülkünden vermemekle sınıadığı kişilere de; acımaya başlamakta çare buldu.

Merhamet, etmeye, ihsanda bulunup sadaka tasadduk etmeye; onlara vaatlerde bulunup; onlara da bu yolla umut olmaya başlamakla yoksulluğa bir lahsa nefes gelmekle El, köleci sınıf tarafından da tap ve iste oluşla kabul gördü. Artık El kendisine iman konusunda (ahdi sözleşme konusunda) köleleri de iman ahdi içine kattı. Hatta yoksulu zengine mirasçı (ortaklaşmacı) yapmakla eski ilahi dönemli ortakçı defterleri unutmadığını gösteriyordu.

Her bir köleci inşa içinde El söyleyişleri Al, İl; bal, bel, Ba'al biçiminde söyleniyordu. Bu nedenle artık El, El-ilah ya da İl-ilah veya Al-ilah olmuştu. Yani giderek bu söyleyişler Ellah İllah, olmuştu. Köleci süreç El ağırlıklıydı. Ön ittifakı süreç, ilah temsilcilikti. İlahi etkileri unutmayan ve ilahın devinme zemini içine inşa olan El; köleci süreçle Ellah, diyen söyleyişe sentezle, tarihsel bilinci hıfzeden bir isim olma sentezi de olmuştu.

Süren sistem El düşünceli egemenlik içinde olmakla sözlerin başına çok yerde El'in sahipliği anlamına El takısı ve El ön takısı sözcük başlarına geliyordu. Cahil hafızaların unuttuğu İlah düşüncesini; El unutmuyordu. Nedendi acaba?

Zıtların varlığı ve birliği yasa gereği bir düşünce de; mana da tek kutuplu olamazdı da ondan. El özel mülkiyeti kutsamakla ortaklığa karşıydı. Bu nedenle tek kutupluymdu. Ama tek kutuplu süreç birikmiş olan ilk enerjiyi tükettikten sonra, yeterli sinerji yaratamıyordu. Bu nedenle kendi anlayışı içinde "yoksulluğu zengine mirasçı yapmakla", "inanırın malı inanıra ortaktır" demekle; İlah iradesine başvurarak kendi zıddını, kendi mana anlayışı içinde muhafaza ediyordu.

Hava alma, Güneşten yararlanma. Sindirme, açlık, tokluk vs. hepsi zorunlu olurla bir şeye karşılık geliyordu. Hava kullanımında, Güneş'ten yararlanmada, yediklerini sindirmede, düşünce üretmede nasıl denklikler ele geçirilmez oluşlarıyla kişilerin kendi uhdesi içinde varlarsa yaşam alanları içinde de zorunlu olurla kimi ortak kullanımların denkleşen eşitliği vardı. Sadaka hakkı ortaklaştırma hakkıydı.

Yani El kendi ortak tanımazlığına karşı ortak tanır olan sürecin ikisini bir arada irade etmekle zıtlığın ikisi beraber gidiyordu. Bazen biri önde, bazen diğeri önde olmakla süreç alıyorlardı. El, tek kutuplu olmak yerine, süreç çelişkileri içinde egemen sınıf yararına zıtlıkları kontrol etmeyi öğrendi.

Zıtlık, irade de ortak tanımazlığını keyfi mal vermeyi takdir etmek oluşla söylüyorsa; "fakir de zengin mirasçısıdır" derken mal vermediklerini de; mal sahiplerine ortak koşmasını da bu yolla acıma, ihsan etme ve merhamet türünden ifade ediyordu. Sümer'in Baal'leri 'sadaka malı artırır' diyordu. Ortaklığı çevreden dolaşarak ya da ortaklığı bir olumsuzluğa önlem oluşla söylemekle güya bağımsız iradeydi.

Efendiler, kendilerine nasipten az verilenler üzerine ve egemenliğini (monarşisini) kurduğu diğer mülk sahipleri üzerine ulaklar salıp, fermanlar okutuyorlardı. "... Ve beş yüz altınla 20 deve yükü tahıl, kolcu çerilerime verile. Verilmediği takdirde cümle kişiye en ağır cezaların uygulanacağı biline". İmza (mühür) El'in izniyle, Uruk kralı Enmerkar veya Kiş kralı Susuda...